

ARTi
FAKti

Agnes Slott-Møller

29. september 2018 – 6. januar 2019

Helte & heltinder

ARoS

Dette materiale er tænkt som inspiration til undervisning af elever i grundskolen, men kan naturligvis også tilrettes undervisning på andre niveauer.

Oplægget rummer en kort introducerende tekst suppleret med en række forslag til perspektiverende opgaver og arbejdsopgaver, som er placeret til slut i materialet.

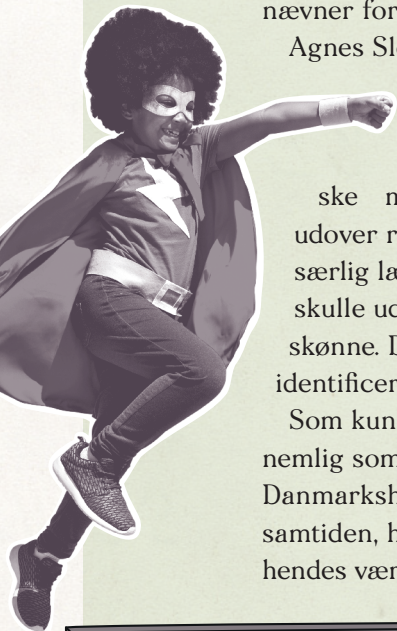
Agnes Slott-Møller (1862-1937) var en usædvanlig kunstner – og desværre en af de alt for få, anerkendte stærke kvindelige kunstnerskikkelser fra slutningen af 1800-tallet. I sin samtid oplevede hun at blive rost og anerkendt for sine historie- og folkevisemalerier for derefter at blive udskældt og tilsidesat for selvsamme værker.

Agnes Slott-Møller levede i en periode, hvor revolution og opløste samfundsstrukturer bragte store forandringer med sig. Indenfor kunsten kom dette til udtryk i en bred vifte af nye udtryksformer og dermed nye ismer, som opstod mere eller mindre parallelt i slutningen af 1800-tallet og start 1900-tallet. Her kan f.eks. nævnes Naturalisme, Impressionisme og Post-impressionisme efterfulgt af Ekspressionisme, Kubisme og Futurisme. En fællesnævner for disse nye udtryk synes at være en higen efter forandring.

Agnes Slott-Møller var derimod tidligt i sin kunstneriske karriere en tydelig modstander af disse moderne eksperimenter. Hun og hendes mand, maleren Harald Slott-Møller, havde derimod en stor interesse for de engelske Prærafaelitter, hvis værker bestod af fortællinger hentet fra den engelske myteverden skildret i et formsprog med tråde til middelalder og gotik. Derudover rummer de prærafaelitiske værker en særlig længsel efter en fortid, hvor kunsten skulle udtrykke det sande, det gode og det skønne. Denne længsel kunne Slott-Møller identificere sig med.

Som kunstner så Agnes Slott-Møller det nemlig som sin fornemste opgave at oplyse om Danmarkshistorien og betone dens værdi for samtiden, hvilket kom til udtryk indenfor begge hendes værkkategorier: de historiske motiver og folkevisemotiverne.

Udstillingen består af 68 værker. Slott-Møller arbejder udelukkende med et figurativt formsprog, hvor det er tydeligt at se, hvad værkerne forestiller.

Slott-Møller så Valdemar Sejrs regeringstid som et af danmarkshistoriens højdepunkter, og i årene 1927-34 malede hun hele seks malerier om hans liv. Fem af disse indgår på særudstillingen.

HISTORISKE MOTIVER

Indenfor kategorien af historiske motiver ønskede hun eksempelvis at understrege, hvordan fortidens helte- og heltindegerninger burde være forbilleder for samtidens mennesker og dermed også vigtige bidrag til en styrket moral. I hendes værker vil man derfor opleve et udvalg af de personligheder, som Slott-Møller anså for centrale figurer i den danske historie. Mød f.eks. Niels Ebbesen, der dræbte den udefrakommende Grev Gerhard og dermed

sikrede Danmark mod udefrakommende kræfter. Eller oplev portrættet af Dronning Margrethe d. I. der sikrede Danmark storpolitisk indflydelse ved etablering af Kalmar unionen. Hensigten med disse skildringer var at få folket til at spejle sig i disse storslåede gerninger.

Når det er sagt, arbejder hun tydeligvis egne visualiseringer ind i sine fremstillinger. For selvom hendes værker ofte tager udgangspunkt i faktiske historiske begivenheder, har hun (meget lig Prærafaelitterne) placeret sine fortællinger om nationens heroiske fortid i et nærmest drømmende billedunivers, der består af en blanding af indre sindbilleder og mytiske landskaber – et billedunivers, der for Agnes Slott-Møller indfrie forestillingen om det gode, det sande og det skønne.

Ud over en bred præsentation af Slott-Møllers kunstproduktion giver udstillingen en unik mulighed for at opleve flere af hendes mest monumentale værker, der ikke tidligere har været udstillet sammen.

I sin samtid spillede hun en fremtrædende rolle på den danske kunstscene, både som maler, men i høj grad også som en kunstner der introducerede nye forestillinger om maleriet og kunstens muligheder i Danmark.

FOLKEVISEMOTIVER

Gennem det meste af 1800-tallet havde folkeviserne spillet en central rolle for genetableringen af dansk identitet og kultur og for Agnes Slott-Møller var de værdifulde kilder til den danske middelalderhistorie. Hun bruger dem derfor som afsæt for en særlig kategori af værker: Folkevisebilleder. Disse folkevise motiver kan læses som et spejl af Agnes Slott-Møllers sjæl. Her åbner

hun for en mere intim og melankolsk motivverden, hvor kvinder ofte indtager hovedrollen som fortællingens heltinder.

Sammenholdt med de kraftfulde historiemalerier er hendes folkevisebilleder generelt mere sjælelige og symbolistiske. For

Agnes Slott-Møller var det danske sommerlandskab en oplagt baggrund for disse motiver, hvor vi oplever en nærmest magisk skærsommernats stemning fjern fra storbyens moderne og hektiske verden.

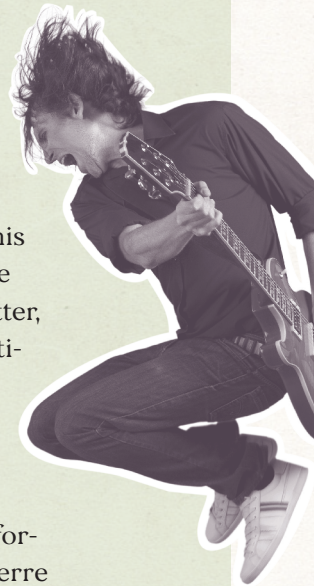
PERSONEN AGNES SLOTT-MØLLER

Agnes Slott-Møller betragtes som en af de mest særegne personligheder i den danske kunsthistorie. Hun var så overbevist i sin sag, at hun aldrig gik på kompromis i sit arbejde for at bringe den rette moral tilbage i den samtid, hun anså for at være amoralsk og på vej i forkerte retninger. Så hun kastede sig gang på gang ud i debatter, hvor hun ihærdigt talte for en kunst, der havde fokus på at fremme nationens identi-

tet og derfor burde hente tidligere tiders sande helte og den sande kultur tilbage i kunstens motivkreds.

Men at hun derved også stædigt opholder sig på den modsatte side af historien i forhold til andre samtidige kunstnere er desværre også medvirkende til, at hun i tiden efter år 1900 stod temmelig alene og af samme grund heller ikke fik den rette kunsthistoriske anerkendelse.

Det er derfor vores håb, at en særudstilling som denne vil bidrage aktivt til en større indsigt i hendes univers og samtidig stille spørgsmålstegn ved, hvorfor hun sjældent nævnes i den danske kunsthistorie.

Agnes Slott-Møller var inspireret af Prærafaelitterne, som igen havde ladet sig inspirere af et gotisk, middelalderligt formsprog. Deres billedindhold tog afsæt i en blanding af kristen og græsk mytologi, samt en række motiver, der tog sit afsæt i forestillingerne om Kong Arthur og Ridderne om det runde bord.

FORSLAG TIL PERSPEKTIVERENDE SPØRGSMÅL:

- ✘ Hvad er kendetegnende for de helte og heltinder, du møder i Agnes Slott-Møllers univers? Hvad kendetegner en helt eller en heltinde i vor tid? Hvilke personligheder vil eftertiden måske karakterisere som helte eller heltinder?
- ✘ Hvad er den reelle forskel mellem at have et idol og have en helt eller heltinde?
- ✘ Hvad skal der generelt til, for at være helt eller heltinde? Og er der nogle særlige kendetegn, som går igen?
- ✘ Hvem er dine personlige heltinder eller helte? Lav en skitse til en fiktiv FaceBook profil for din helt eller heltinde og tilføj i samme forbindelse en særlig begivenhed på deres tidslinje, som du mener, er særligt kendetegnende for denne person.
- ✘ Hvilken betydning har bevidstheden om Danmarkshistorien for dig? I hvilket omfang, mener du, der er elementer af nice to know og need to know? Hvorfor er det vigtigt at kende til fortiden?
- ✘ Hvad vil det sige at have en national identitet? Hvad kan påvirke denne identitet?

FORSLAG TIL PERSPEKTIVERENDE OPGAVER:

- Afslut udstillingsbesøget på tegnestationen til slut i udstillingen. Her får I mulighed for at gengive jeres personlige heltinder eller helte. Overvej nøje hvilke symboler, objekter eller kendetegn, der skal med i jeres skildringer, for at gøre heltinden eller heltens genkendelig. Udstil tegningen i arkivet på stationen eller tag den med hjem.
- Agnes Slott-Møller anså folkeviser som vigtige kilder til en forståelse af datiden. Undersøg, hvad der kendetegner folkeviser. Gå derefter sammen i mindre grupper og digt (x-antal vers) til en moderne folkeviser. Jeres folkeviser skal rumme elementer af vor tids etik og moral, som I mener vil være vigtige for at fremtidens læsere vil kunne få indsigt i vor tid.
- Udvælg et værk fra udstillingen, hvori der optræder en heltinde eller en helt. Kig godt på maleriet i 1 minut og notér alle de associationer, du får, ved at iagttage personen på maleriet. Find derefter et billede af én af dine nutidige helte eller heltinder og foretag samme øvelse. Hvilke forskelle eller ligheder oplever du mellem de to associationslister?

ARTiFAKTi er udarbejdet af Formidlingsafdelingen, ARoS
Tekstbearbejdelse: Anne Mette Høncke, Formidlingsudvikler
Børn & Unge
Layout: Ditte Munk-Osmundsen, Grafisk Designer
Yderligere information: Har du spørgsmål til materialet – eller
ønsker råd og vejledning om brug af udstillingen i undervis-
ningsammenhæng, er du altid velkommen til at kontakte os:
Formidlingsafdelingen på ARoS, Aros Allé 2 | DK-8000
Tlf: 87306644 eller vol@aros.dk

